

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»:

Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən: *[Signature]* dos.Z.Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050107- İbtidai sinif müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Seçmə fənn. Oxu təliminin tədrisi metodikası. Sillabus Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi-metodik şurası tərəfindən 2022-ci ildə təsdiq edilmiş proqram əsasında tərtib olunmuşdur.

Kodu: İPFS-B06

Tədris ili: III (2024/2025). Semestr: VI

Tədris yükü: cəmi:180 saat. Auditoriya saati - 60 saat (30 saat müh., 30 saat sem.)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya №: 311

II.Müəllim haqqında məlumat: *Feyziyeva Ruxsara,fil.ü.fəl.dok., dos*

Məsləhət günləri və saati: IV gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: feyziyeva@yahoo.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H.Abdullayev küçəsi, 22, 2 saylı tədris korpusu

III.Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

- 1.A. Abdullayev və Y.Kərimov “Orta məktəbdə Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı
- 2.Y. Kərimov “Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı, 2003
- 3.H.Baliyev “Orta məktəbdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası” Bakı, Maarif, 1996
- 4.A.Rəhimov “Ana dilinin tədrisi metodikası” Bakı, Maarif, 1997
- 5.Azərbaycan Respublikası Umumtəhsil məktəbləri üçün ana dili kurikulumu (I-IV siniflər).
- 6.N.Cəfərova. İbtidai siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası, Bakı, 2016.
- 7.Oxu təlimi.Müəllimlər üçün vəsait. Bakı, 2020

Əlavə ədəbiyyat

8.AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİ ÜÇÜN AZƏRBAYCAN DİLİ ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI (KURİKULUMU) (I - XI siniflər)

9.Z.Veysova. Fəal / interaktiv təlim.

10.I-IV sinif Azərbaycan dili dərslikləri.

*Fənn üzrə
bibliot. tap-
sırıqları*

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İbtidai siniflərdə Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Ana dilinin tədrisinin və ümumilikdə təhsilin əsas funksiyalarından biri oxu təlimidir. O, şagirdlərin nitqini, özünüifadə bacarıqlarını (şifahi və yazılı şəkildə) inkişaf etdirir, söz ehtiyatını artırır. Oxu təlimi həm də anlayaraq, düzgün, sürətli və ifadəli oxu vərdişləri qazandırır, məzmunu nəql etmə, təhlil etmə, ona öz münasibətini bildirmə, məndə verilənləri həyatla əlaqələndirmə və s. kimi bacarıqlar formalaşdırır. Şagirdlərin təlim nəticələrini yüksəltmək üçün müvafiq strategiya, metod və üsullardan istifadə etmək, mətnin oxusunu düzgün təşkil etmək vacibdir. Fənnin tədrisində məhz bu məsələlər önə çəkilir, bugünkü oxunun əsası olan strategiyalı oxunun elmi-nəzəri və praktiki məsələləri təhlil olunur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı:

Mühazirə 30 saat , seminar 30 saat. Cəmi: 60 saat

N	Keçirilən mühazirə mövzularının	Saat		Tarix
		M	S	
	I kollokvium mövzuları			
1	Oxu təliminin əhəmiyyəti, məqsəd və vəzifələri. Plan: 1. Oxu təliminin məqsəd və vəzifələri. 2. Oxu təliminin əhəmiyyəti və başlıca istiqamətləri. Mənbə: 1,2,3,4,5,6,7,8	2	2	
2	Oxu təlimin başqa elmlərlə əlaqəsi. Plan: 1. Oxu təliminin başqa elmlərlə əlaqəsi. Mənbə: 1,2,3,4,5,6,7,8	2	2	
3	Oxu təliminin metodikası. 1. Oxu təliminin metodikası. 2. Oxu təliminin predmeti. 3.Oxu materiallarının xarakteri və tematikası. Mənbə: 1,2,3,4,5,6,7,8	2	2	
4	Strategiyalı oxu. Plan: 1. Strategiyalı oxunun mahiyyəti Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2	
5	Oxuya verilən tələblər. Oxu vərdişlərinin inkişafı. Plan: 1. Oxuya verilən tələblər. 2. Oxunun düzgünlüyü. 3. Oxunun optimal sürəti. 4. Oxunun şüurluluğu. 5. Oxunun ifadəliliyi. 6. İntonasiya: səs, nəfəsalma. Mənbə: 1,2,5,6,7,8,9,10	2	2	
6	Bədii təhlil. Plan: 1. Bədii təhlil. 2.Bədii əsərlərin oxunması üzrə işin xüsusiyyətləri. 3. Əsərin bütöv oxunması. 4. Əsərin hissə-hissə oxunması. 5. Əsərin planı üzrə iş. 6. Əsərin məzmununun nəql olunması. Mənbə: 1,2,3,4,5,6,7	2	2	
7	Oxunun növləri – modelləri. Plan: 1. Oxunun növləri. 2. Səsli və səssiz oxu. 3. Sürətli, dərinləşdirilmiş, seçmə və qeyri –ardıcıl (ordən-burdan) oxu. 4. Nəzərdən keçirməklə, qeydlər aparmaqla, işarələyərək və təxmin edərək (proqnozlaşdırılmış) oxu. 5. Sual verərək. tənqidi, xorla, müzakirə edərək və rollu oxu. 6. Əzbərləmə, müqayisəli oxu və İSOAT (“İzlə”, “Soruş”, “Oxu”, “Anlat”, “Təkrarla”.) 7.Oxu prosesində baş verən nöqsanlar. Mənbə: 7,8,9,10	2	2	
	II kollokvium mövzuları			
8	Müxtəlif janrdan olan əsərlərin tədrisi metodikası. Plan: 1. Müxtəlif janrdan olan əsərlərin oxusunun xüsusiyyətləri. 2. Bədii əsərlərin oxu xüsusiyyətləri. 3. Elmi mətnlərin oxusunun xüsusiyyətləri. 4. İbtidai siniflərdə mövzu üzrə nağıletmə. Mənbə: 4,5,6,7,8,9,10	2	2	

9	Hekayə və nağılların tədrisi metodikası. Plan: 1. Hekayələrin tədrisi metodikası. 2 Nağılların tədrisi metodikası. Mənbə: 3,4,5,6,9,10	2	2	
10	Şeir və təmsil, atalar sözləri və tapmacaların tədrisi metodikası. Plan: 1. Şeirlərin tədrisi metodikası. 2.Təmsillərin tədrisi metodikası. 3.Atalar sözlərinin tədrisi metodikası. 4.Tapmacaların tədrisi metodikası. Mənbə: 5,6,7,8,9,10	2	2	
11	Publisistik və elmi-kütləvi mətnlərin oxusu. Ümumiləşdirici dərslərin təşkili metodikası. Plan: 1. Publisistik mətnlərin oxusu. 2.Elmi-kütləvi mətnləri oxusu. 3.Ümumiləşdirici dərslərin təşkili metodikası. Mənbə: 4,5,6,7,8,9,10	2	2	
12	Sinifdən xaric oxunun təşkili metodikası. Plan: 1.Sinifdən xaric oxunun məqsəd və vəzifələri. 2.Şagirdlərin mütaliə marağının inkişaf etdirilməsi. 3.Sinifdən xaric oxunun ümumi-pedaqoji məsələləri. Mənbə: 4,5,6,7,8	2	2	
13	Sinifdən xaric oxu üçün materialın seçilməsi. Plan: 1.Sinifdən xaric oxu üçün materialın seçilməsi. 2.Sinifdən xaric oxunun təşkili metodikası. 3.Sinifdən xaric oxunun yeri və kitabla ünsiyyət mədəniyyəti. Mənbə: 1,2,5,6,7,8	2	2	
14	Oxu dərslərində nitq vərdişlərinin inkişafı və lüğət üzrə iş. Plan: 1. İbtidai siniflərdə mövzu üzrə nağıletmə. 2.Oxu materiallarının tədrisində bədii təsvir vasitələri üzrə aparılan işlər. Mənbə: 1,2,6,7,8,9	2	2	
15	Oxu dərslərində lüğət üzrə işin yeri və spesifik xüsusiyyətləri. Plan: Oxu dərslərində lüğət üzrə işin yeri və spesifik xüsusiyyətləri. Mənbə: 1,2,3,4,5,6,7,8	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır:

- Oxu təlimi ilə bağlı əsas və alt standartları; müasir təlim texnologiyalarını; strategiyalı oxunun mahiyyəti; müxtəlif janrlı əsərlərin oxu xüsusiyyətlərini.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- ❖ Oxunun didaktikasını, mətnin üslubi xüsusiyyətlərini, məzmun və strukturunu bilir, əsas ideya haqqında məlumatları müəyyən edir;
- ❖ Oxuduğu mətni başa düşdüyünü, mənasını dərk etdiyini izah edir;
- ❖ Ədəbi tələffüz normalarını, orfoepik qaydaları qavradığını nümayiş etdirir; İntonasiya, səs tonu, temp və fasiləni gözləməklə mətni oxuduğunu göstərir, oxu vərdişləri formalaşır;
- ❖ Oxuduğu mətnin məzmununun, xarakterik xüsusiyyətlərinin mənimsənilməsi üçün strategiya və resurslar seçir, onları müqayisə edir və əqli nəticə çıxarır;
- ❖ Oxuduğu mətnə faktları ümumiləşdirir, integrasiya edir və digər faktlarla, həyatla əlaqələndirir;
- ❖ Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir;
- ❖ Tələbə aşağıdakıları bilməlidir:
- ❖ Oxu təlimi ilə bağlı əsas və alt standartları;
- ❖ müasir təlim texnologiyalarını;

- ❖ strategiyalı oxunun mahiyyətini;
- ❖ müxtəlif janrlı əsərlərin oxu xüsusiyyətlərini.

XIII. Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Oxu təliminin məqsəd və vəzifələri.
2. Oxu təliminin əhəmiyyəti və başlıca istiqamətləri.
3. Oxu təliminin başqa elmlərlə əlaqəsi.
4. Oxu təliminin metodikası.
5. Oxu təliminin predmeti.
6. Oxu materiallarının xarakteri və tematikası.
7. Strategiyalı oxu və onun mahiyyəti
8. Oxuya verilən tələblər.
9. Oxunun düzgünlüyü və optimal sürəti.
10. Oxunun şüurluluğu və ifadəliliyi.
11. İntonasiya: səs, nəfəsalma.
12. Bədii təhlil.
13. Bədii əsərlərin oxunması üzrə işin xüsusiyyətləri.
14. Əsərin bütöv və hissə-hissə oxunması.
15. Əsərin planı üzrə iş.

II KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Müxtəlif janrdan olan əsərlərin oxusunun xüsusiyyətləri.
2. Bədii əsərlərin oxu xüsusiyyətləri.
3. Elmi mətnlərin oxusunun xüsusiyyətləri.
4. İbtidai siniflərdə mövzu üzrə nağıletmə.
5. Hekayələrin tədrisi metodikası.
6. Nağılların tədrisi metodikası.
7. Şeirlərin tədrisi metodikası.
8. Təmsillərin tədrisi metodikası.
9. Atalar sözlərinin tədrisi metodikası.
10. Tapmacaların tədrisi metodikası.
11. Publisistik mətnlərin oxusu.
12. Ümumiləşdirici dərslərin təşkili metodikası.
13. Sinifdən xaric oxunun məqsəd və vəzifələri.
14. Şagirdlərin mütaliə marağının inkişaf etdirilməsi.
15. Sinifdən xaric oxunun ümumi-pedaqoji məsələləri.

XIV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Oxu təliminin məqsəd və vəzifələri.
2. Oxu təliminin əhəmiyyəti və başlıca istiqamətləri.
3. Oxu təliminin başqa elmlərlə əlaqəsi.
4. Oxu təliminin metodikası.
5. Oxu təliminin predmeti.
6. Oxu materiallarının xarakteri və tematikası.
7. Strategiyalı oxu və onun mahiyyəti
8. Oxuya verilən tələblər.
9. Oxunun düzgünlüyü və optimal sürəti.

10. Oxunun şüurluluğu və ifadəliliyi.
11. İntonasiya: səs, nəfəsalma.
12. Bədii təhlil.
13. Bədii əsərlərin oxunması üzrə işin xüsusiyyətləri.
14. Əsərin bütöv və hissə-hissə oxunması.
15. Əsərin planı üzrə iş.
16. Əsərin məzmununun nəql olunması.
17. Oxunun növləri.
18. Səsli və səssiz oxu.
19. Sürətli, dərinləşdirilmiş, seçmə və qeyri –ardıcıl (ordən-burdən) oxu.
20. Nəzərdən keçirməklə, qeydlər aparmaqla, işarələyərək və təxmin edərək (proqnozlaşdırılmış) oxu.
21. Sual verərək, tənqidi, xorla, müzakirə edərək və rollu oxu.
22. Əzbərləmə, müqayisəli oxu və İSOAT.
23. Oxu prosesində baş verən nöqsanlar.
24. Müxtəlif yarıdan olan əsərlərin oxusunun xüsusiyyətləri.
25. Bədii əsərlərin oxu xüsusiyyətləri.
26. Elmi mətnlərin oxusunun xüsusiyyətləri.
27. İbtidai siniflərdə mövzu üzrə nağıletmə.
28. Hekayələrin tədrisi metodikası.
29. Nağılların tədrisi metodikası.
30. Şeirlərin tədrisi metodikası.
31. Təmsillərin tədrisi metodikası.
32. Atalar sözlərinin tədrisi metodikası.
33. Tapmacaların tədrisi metodikası.
34. Publisistik mətnlərin oxusu.
35. Elmi-kütləvi mətnləri oxusu.
36. Ümumiləşdirici dərslərin təşkili metodikası.
37. Sinifdənəxaric oxunun məqsəd və vəzifələri.
38. Şagirdlərin mütaliə marağının inkişaf etdirilməsi.
39. Sinifdənəxaric oxunun ümumi-pedaqoji məsələləri.
40. Sinifdənəxaric oxu üçün materialın seçilməsi.
41. Sinifdənəxaric oxunun təşkili metodikası.
42. Sinifdənəxaric oxunun yeri və kitabla ünsiyyət mədəniyyəti.
43. Oxu materiallarının tədrisində bədii təsvir vasitələri üzrə aparılan işlər.
44. Oxu dərslərində lüğət üzrə işin yeri və spesifik xüsusiyyətləri.

İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13 fevral 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:
Mühazirə müəllimi:
Seminar müəllimi:

Dos. A.B.Əliyev
Dos. R.M.Feyziyeva
G.A.Rzayeva